

DU MODÈLE DE L'UTILISATION DE L'UTILISATION DE L'OUTIL AU DÉVELOPPEMENT D'UN HABITAT ADAPTÉ

MÔ HÌNH SỬ DỤNG CÔNG CỤ SỬ DỤNG TRONG VIỆC PHÁT TRIỂN MÔI TRƯỜNG SỐNG PHÙ HỢP

Didier LE GALL, F. Osiurak, F. Etcharry-Bouyx, P. Allain, E. Monfort, J. Emile, D. Salon, A. Barthelaix¹

Résumé

Le vieillissement de la population, par les enjeux mobilisés en termes de santé et d'économie de la santé, pose des problèmes très importants qui nous amènent aujourd'hui à concevoir la prise en charge des personnes âgées sous un angle totalement différent. En effet, des préoccupations en rapport avec la qualité de vie, le bien-être, l'autonomie et la prévention des risques sont de plus en plus mises en avant. Par exemple, le vieillissement se double d'une augmentation des pathologies de type démentiel et avec elles les besoins d'hébergements sécurisés. Les états n'auront de toute évidence pas les moyens financiers et humains d'assurer ces hébergements. Il est donc nécessaire de penser des lieux de vie qui permettront durablement de maintenir l'autonomie et de préserver le maintien au domicile ou dans une unité de vie aménagée.

Nous avons développé un modèle théorique (Le Gall, 1998 ; Osiurak, Jarry et Le Gall, 2010) qui pose que l'essentiel de notre activité est basée, à des degrés différents, sur l'utilisation d'objets et d'outils. Notre environnement de vie est alors constitué d'objets de complexité différente, dont le but est de faciliter nos activités de tous les jours. Dès lors, il apparaît que la question de l'autonomie de vie, le plus souvent bordée par le problème de la sécurité des personnes, prend son origine dans les capacités que l'être humain a d'utiliser en toute sécurité les outils.

Les données de la clinique montrent que l'aisance avec laquelle on peut utiliser des objets et des outils peut se détériorer avec les pathologies liées à l'âge. Il en résulte une difficulté progressive dans les activités de vie quotidienne, qui pour la plupart nécessitent l'utilisation d'outils.

Sur la base de ce constat, les membres du laboratoire collaborent étroitement avec les acteurs de la SARL "Habitat Service Partagé pour Handicap Cognitif" (HSP-HC). Profitant de cette complémentarité de compétences en architecture d'intérieure/design (réaménagement des cadres de

¹ Professeur, Laboratoire Processus de Pensée et Interventions (PPI), Directeur adjoint de l'Ecole Doctorale « Cognition, Education, Interactions », Université d'Angers

vie et conception de nouveaux équipements ergonomiquement et espaces de vie plus adaptés aux profils des malades) et en évaluation et prise en charge des déficits cognitifs (assurée par notre laboratoire), l'objectif de la SARL HSP-HC est de mettre à disposition des personnes âgées et de ceux atteints de la maladie d'Alzheimer ou de syndromes apparentés des habitats adaptés à leur condition.

Dans cette présentation, nous développerons le modèle théorique de référence, rappellerons les grands traits sémiologiques des différents profils de malades (troubles sensori-moteurs, de connaissance ou de raisonnement technique) et présenterons la méthodologie de travail réalisé avec les acteurs de la société HSP-HC pour l'élaboration du projet architectural. Nous pourrions à partir de là voir ce que sont les propositions d'aménagement et de structuration de cet habitat.

Tóm tắt

Một dân số già, các nan đề đặt ra đối với kinh tế, y tế và sức khỏe tạo ra các vấn đề chính dẫn chúng ta tới việc chăm sóc người cao tuổi ngày nay theo một góc độ hoàn toàn khác nhau. Thật vậy, mối quan tâm liên quan đến chất lượng cuộc sống, hạnh phúc, độc lập và phòng ngừa rủi ro đang ngày càng nổi bật. Ví dụ như, lão hóa được đi kèm với sự gia tăng các bệnh như bệnh mất trí nhớ và nhu cầu cho một cư trú an toàn. Chính phủ sẽ rõ ràng không phải nguồn tài chính và nhân lực để cung cấp cho các hoạt động này. Do đó, đây là điều cần thiết để cân nhắc về một không gian sống ổn định có thể duy trì quyền tự chủ và đảm bảo khả năng bảo dưỡng tại nhà hoặc tại một đơn vị cư trú.

Chúng tôi đã phát triển một mô hình lý thuyết (Le Gall, 1998 ; Osieurak, Jarry và Le Gall, 2010) nêu bật được cốt lõi mà các hoạt động của chúng tôi dựa vào cho đến các mức độ khác nhau về sử dụng các công cụ. Môi trường sống của chúng tôi bao gồm các vật thể từ nhiều phức thể khác nhau mà mục đích của chúng là làm đơn giản hóa công việc hàng ngày. Do đó, cuộc sống tự chủ, vấn đề luôn bị bó hẹp bởi rào cản về an sinh, có nguồn gốc từ việc sử dụng các công cụ an toàn.

Các dữ liệu lâm sàng cho thấy sự thuận tiện mà người ta có thể sử dụng các vật thể và các công cụ có thể gây diễn biến xấu với các bệnh lý liên quan đến tuổi. Điều này dẫn đến khó khăn trong tiến trình các hoạt động hàng ngày, nhất là yêu cầu sử dụng các công cụ.

Dựa vào việc tìm kiếm này, các thành viên phòng nghiên cứu kết hợp chặt chẽ với các nhân viên của công ty trách nhiệm hữu hạn "Dịch vụ chia sẻ nhận thức môi trường sống cho người tàn tật" (HSP-HC). Việc tận dụng mối hợp tác này tạo ra sự bổ sung các kỹ năng trong kiến trúc nội thất / thiết kế (thiết kế lại cuộc sống và thiết kế lại tính tiện dụng cho thiết bị mới cũng như không gian sống phù hợp hơn với vấn đề của bệnh nhân) và trong đánh giá, điều trị thiếu hụt về nhận thức (được cung cấp bởi phòng nghiên cứu của chúng tôi), mục tiêu của HSP-HC là cung cấp cho người già và những người mắc bệnh Alzheimer hoặc hội chứng liên quan có được môi trường sống phù hợp với điều kiện của họ.

Trong bản tham luận này, chúng tôi phát triển một mô hình lý thuyết tham khảo, nhắc lại những đặc điểm chính của các mô hình biểu tượng khác nhau của bệnh nhân (rối loạn cảm giác và vận động,

kiến thức hay lý do về kỹ thuật) và trình bày các phương pháp làm việc được thực hiện với các nhân viên xã hội HSP-HC nhằm hoàn thiện dự án kiến trúc. Từ đó, chúng tôi có thể thấy các đề nghị cho sự phát triển và cấu trúc của môi trường sống.